

اشاره

جهانی سازی ریشه در غرب دارد، و در غرب متولد شده و بارور گردیده است. اصول و مبانی فکری و فلسفی آن دقیقاً همان اصول و مبانی تفکر غرب است. اندیشمندان متعددی نیز بر ارتباط مستقیم بین جهانی سازی و غرب و پروژه بودن آن تأکید دارند. در رأس پروژه جهانی سازی آمریکاست، اما آمریکا به دلایل مختلفی از صلاحیت رهبری جهانی سازی برخوردار نیست، پس چه چیزی از این توانایی برخوردار است؟! پاسخ این سؤال اسلام است. اما آیا جهانی سازی اسلام براساس تعالیم دینی قابل اثبات است؟ این جهانی سازی بر چه اصولی استوار و ویژگیها و ابزارهای آن کدام است؟ 1

در مقاله حاضر تلاش شده که به این پرسشها پاسخ داده شود.

جهانی شدن در قرآن و حدیث

اسلام جهانی تولد یافت، مسلمانان برای جهانی کردن اسلام بسیار کوشیدند، شیعیان هم دل به حکومت جهانی حجة بن الحسن (ع) سپرده اند. آیات و روایات اسلامی نیز، روند جهانی شدن اسلام را مورد تأیید و تأکید قرار داده اند. 2

از میان آیات و روایات فراوانی که دلالت بر جهانی شدن اسلام می کند، موارد زیر تنوع و کاربرد بیشتری دارد.

الف) قرآن: آیات زیر در قرآن به مسئله جهانی شدن اسلام اشاره دارند:

1. ونريد أن نمَنَّ على الذين استضعفوا في الأرض و نجعلهم أئمةً و نجعلهم الوارثين و نمكّن لهم في الأرض و نرى فرعون و هامان و جنودهما منهم ما كانوا يحذرون. 3

ما می خواهیم بر مستضعفان زمین مَنّت نهمیم و آنان را پیشوایان و وارثان روی زمین قرار دهیم و حکومت شان را در زمین پابرجا سازیم؛ و به فرعون و هامان و لشگریانشان، آنچه را از آنها (بنی اسرائیل) بیم داشتند، نشان دهیم! 4

این دو آیه، گرچه به قصه حضرت موسی (ع)، فرعون و بنی اسرائیل مربوط است، ولی محتوا و مفهوم آیات، تنها به آن برنمی گردد. آن چه در آن دوره اتفاق افتاد، جلوه ای از اراده خداوند برای حاکمیت بخشیدن مستضعفان بر مستکبران بود، در حالی که اراده خدا در این باره، به طور کامل تحقق نیافته است. پس روزی می رسد که خداوند حاکمیت خویش را بر زمین از طریق سپردن آن به دست عباد صالح تحقق می بخشد. 5

2. قال ربّ فأَنْظِرني إلى يوم يبعثون قال فأتك من المنظرين إلى يوم الوقت المعلوم. 6

[شیطان] گفت: پروردگارا! مرا تا روز رستاخیز مهلت ده [و زنده نگهدار؛ خداوند] فرمود: تو از مهلت یافتگانی! [اما نه تا روز رستاخیز، بلکه] تا وقت معینی.

بر پایه این آیه، روزی می رسد که شیطان دیگر بر انسان حاکمیت ندارد. در واقع خداوند سبحان با مهلت درخواستی ابلیس تا روز قیامت، موافقت نکرد و تا زمان معینی (تا قبل از برپایی قیامت) به او مهلت داد. با پایان

یافتن حاکمیت شیطان بر انسان، جهانی شدن اسلام از سوی بنده صالح خداوند تبارک و تعالی یعنی حجة بن الحسن (ع) آغاز می گردد. 7

3. هو الذی أرسل رسوله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الدین کلّه و لو کره المشرکون. 8  
او کسی است که رسولش را با هدایت و آیین حق فرستاد؛ تا آن را بر همه آیینها غالب گرداند، هر چند مشرکان کراحت داشته باشند.

امام صادق (ع) در تفسیر این آیه فرمود:

سوگند به خدا، هنوز تفسیر این آیه تحقق نیافته است. راوی پرسید: «فدایت شوم پس چه زمانی تحقق می یابد؟» امام فرمود: «وقتی با اراده خدا، قائم قیام کند». 9

بنابراین، جهانی شدن اسلام و تشکیل حکومت واحد جهانی امام زمان (عج) با به کارگیری علوم و فنون نوین به انجام می رسد و تداوم آن با تدبیر، تدبیر، دانش و بینش میسر می شود.

4. ولقد کتبنا فی الزبور من بعد الذکر أنّ الأرض یرثها عبادی الصالحون. 10

در زبور بعد از ذکر (تورات) نوشتیم که بندگان شایسته ام وارث [حکومت] زمین خواهند شد!

«یرثها» جنبه جهان شمولی دارد، یعنی همه حاکمان زمین، از عباد صالحین خواهند شد. این مطلب در مزامیر داوود، مزمور 37 به این صورت آمده است:

حلیمان وارث زمین خواهند شد.

زبور در این جا، نه زبور داوود، بلکه به اعتقاد مرحوم طبرسی، مراد مطلق کتاب آسمانی است. از این رو، برخی از مفسران، آیه فوق را این گونه ترجمه می کنند:

علاوه بر قرآن در زبور هم گفتیم: بندگان شایسته ام وارث [حکومت] زمین خواهند شد! 11

5. وعد الله الذین امنوا منکم و عملوا الصالحات لیستخلفنّهم فی الأرض کما استخلف الذین من قبلهم و لیمکننّ لهم دینهم الذی ارتضی لهم و لیبدّلنّهم من بعد خوفهم أمنا یعبدوننی لایشرکون بی شیئا و من کفر بعد ذلک فأولئک هم الفاسقون. 12

خداوند به کسانی از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند، وعده می دهد که قطعا آنان را حکمران روی زمین خواهد کرد - همان گونه که به پیشینیان آنها خلافت روی زمین را بخشید - و دین و آیینی را که برای آنان پسندیده، پا بر جا و ریشه دار خواهد ساخت؛ و ترس شان را به امنیت و آرامش مبدل می کند، آن چنان که تنها مرا می پرستند و چیزی را شریک من نخواهند ساخت، و کسانی که پس از آن کافر شوند فاسقند.

در واقع آیه مذکور بر این مسئله دلالت دارد که خداوند، جهان را با خاندان رسالت و امامت شروع کرد و با آنها نیز خاتمه می دهد؛ یعنی جهان در آغاز در اختیار شایسته ترین بندگان خدا بود و در انتها هم در ید قدرت صالحان روی زمین خواهد بود. 13 احادیث زیادی نیز تصریح دارند که حکومت الهی آینده روی زمین از سوی فردی از خاندان رسول خدا (ص) بنا می شود. او از فرزندان علی (ع) و فاطمه (س) است، و این خاندان و ولی عصر (عج) کلیدهای حکمت و معدنهای رحمت الهی اند.

ب) احادیث: برخی از روایات و احادیث اسلامی به تفسیر آیات مربوط به جهانی شدن اسلام پرداخته اند که از جمله می توان به این احادیث اشاره کرد:

حدیث اول: از رسول خدا (ص) نقل شده که فرمودند:

إنّ خلفائی و اوصیائی و حجج الله علی الخلق بعدی اثنا عشر أولهم أخی و آخرهم ولدی. و قیل: یا رسول الله،

صلی الله علیه و آله، و من أخوک؟ قال: علی بن ابی طالب. قيل: فمن ولدک؟ قال: المهديّ يملأها قسطا و عدلا كما ملئت جورا و ظلما و الذي بعثني بالحق نبيا لولم يبق من الدنيا إلا يوم واحد لأطال الله ذلك اليوم حتى يخرج فيه ولدي المهدي فينزل روح الله عيسى بن مريم، عليه السلام، فيصلّي خلفه و تشرق الأرض بنور ربّها و يبلغ سلطانه المشرق والمغرب<sup>14</sup>.

خلفا و جانشینان من و حجت‌های خدا بر خلق پس از من دوازده نفرند، اول آنان برادر من و آخرشان فرزند من. گفته شد: ای رسول خدا (ص)، برادرت کیست؟ فرمود: علی بن ابیطالب (ع). سؤال شد: فرزندت کیست؟ فرمود: مهدی که زمین را از قسط و عدل پر می سازد؛ همان سان که از ظلم و جور آکنده شده بود. قسم به آن که مرا به حق به عنوان پیامبر برانگیخت، اگر از عمر دنیا یک روز باقی مانده باشد، خدا آن را چنان طولانی سازد تا فرزند من مهدی خروج کند. پس از آن عیسی پسر مريم (ع) فرو خواهد آمد و پشت سرش به نماز می ایستد و زمین به نور پروردگارش روشن می شود و حاکمیت او شرق و غرب [زمین] را دربر می گیرد. 15

حدیث دوم: همچنین از پیامبر خدا (ص) نقل شده است که:  
يخرج في آخر الزمان رجل من ولدي اسمه اسمي و کنيته ککنيتي يملأ الأرض عدلاً كما ملئت جوراً، فذلك المهدي.  
16

در آخرالزمان مردی از فرزندان من قیام می کند که اسم او همانند اسم من و کنیه اش مثل کنیه من است. زمین را از عدل پر سازد؛ چنان که از ظلم پر شده بود و او مهدی است. 17  
حدیث سوم: پیامبر اکرم (ص) در حدیثی دیگر فرمود:

المهديّ منّي و هو أجلي الجبهه، أقي الأنف، يملأ الأرض قسطا و عدلاً كما ملئت جورا و ظلما، يملك سبع سنين.  
18

مهدی از من است، چهره ای نورانی دارد، و بینی ای خمیده. زمین را از قسط و عدل پر می سازد. چنان که از ظلم و جور پر شده بود.

حدیث چهارم: و باز آن حضرت می فرماید:  
لولم يبق من الدنيا إلا يوم واحد لطول الله ذلك اليوم حتّي يبعث رجل منّي (أو من أهل بيتي)، يواطىء اسمه اسمي.  
19

اگر از عمر دنیا جز یک روز باقی نمانده باشد، خدای تعالی آن روز را چنان طولانی کند تا در آن روز مردی از من (یا اهل بیت من) قیام کند که اسم او اسم من است. 20

حدیث پنجم: در حدیث دیگری چنین می خوانیم:  
إنّ عليّاً سأل النبي، صلى الله عليه و آله، أمّا آل محمد المهدي أم من غيرنا؟ قال رسول الله: بل منّا يختتم الله به كما فتح. 21

علی (ع) از پیامبر (ص) پرسید: آیا مهدی از ما آل محمد است یا غیر ماست؟ رسول خدا (ص) فرمود: بلکه از ماست. خداوند به سبب او ختم کند (کمال بخشد) چنان که به ما آغاز کرد. 22

این احادیث پنج گانه بر پنج نکته مهم تأکید دارند:

1. اسلام در صدد گسترش خود در گستره جهان است؛

2. گسترش جهانی اسلام توسط امام زمان (عج) تحقق می یابد؛

3. حکومت امام زمان (عج) یک حکومت جهانی است؛

4. جهانی شدن اسلامی بر پایه عدل و قسط قرار دارد؛

5. حکومت جهانی امام زمان (عج) عمری طویل دارد.

اسلام و مبانی فکری و فلسفی جهانی شدن

مبانی فکری و فلسفی تمدن و فرهنگ اسلامی، رهاورد وحی الهی، بعثت انبیا و امامت اولیاست که عقل و فطرت اصیل انسانی بر آن مهر تأیید می زند. این مبانی ارکان تمدن اسلامی در چهار قرن گذشته را ساخته و تداوم آن، نوید دهنده جهانی شدن تمدن اسلامی است. برخی از مهم ترین این مبانی عبارتند از:

فطرت گرایی: توحید نخستین شرط تشرف انسان به اسلام و لازمه ورود به جامعه جهانی اسلام است. از این رو، قرآن با تعبیری چون «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»، 23 «لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ»، 24 «لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا» 25 و . . . اهتمام ویژه خود را بر این اصل ابراز کرده است. یکتاپرستی، نقطه اشتراک همه انسانهایی است که در جامعه جهانی اسلام مشارکت می ورزند، و آن، فراگیرترین عامل همگرایی اجتماعی انسانها به شمار می رود؛ به همین دلیل، خداوند می فرماید:

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ. 26

پس روی خود را متوجه آیین خالص پروردگار کن! این فطرتی است که خداوند، انسانها را بر آن آفریده؛ دگرگونی در آفرینش الهی نیست، این است آیین استوار؛ ولی اکثر مردم نمی دانند.

عاقبت جویی: عاقبت جویی یعنی فرجام خواهی، و آخرت گرایی است که در اندیشه دینی و اسلامی به عنوان اعتقاد به معاد یاد می شود. تأکید اسلام بر معاد، به منظور تأسیس یک نظام جهانی است که تا در کنار اعتقاد به مبدأ، بر سرنوشت ساز بودن نقش این باور (اعتقاد به معاد) در جهت گیری زندگی فردی، جمعی و جهانی هویدا گردد؛ زیرا، چنین اعتقادی، رفتار اجتماعی را متأثر می سازد و آن را تحت کنترل درمی آورد. قرآن کریم در این باره می فرماید:

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنْتُمْ إِلَيْنَا لَاتَرْجِعُونَ. 27

آیا چنین پنداشتند که شما را بیهوده آفریده ایم و هرگز به سوی ما باز نمی گردید.

کرامت انسانی: خداوند انسان را گرامی داشته است:

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ. 28

ما آدمی زادگان را گرامی داشتیم.

از نظر دین، انسان موجودی هم مادی و هم روحانی است. از این رو، برنامه جهانی شدن تمدن اسلامی با برنامه جهانی شدن غربی که در پی سلطه بر انسان است، از بنیان متفاوت است؛ زیرا، اسلام در پی ارج نهادن به انسانهاست، و تنها، به استقلال آگاهانه و آزادانه او از پیام دین می اندیشد و هرگز درصدد تحمیل عقیده بر او نیست.

با توجه به این سه اصل، برنامه های جهانی اسلام عبارتند از:

1. طبقه بندی انسانها بر مدار عقیده و ایمان، نه نژاد و خون و . . . ؛

2. نفی سلطه گری و سلطه پذیری بر اساس قاعده نفی سبیل؛ 29

3. طرح و اجرای اصول و حقوق مشترک برای همه انسانها، اعم از کافر و مسلمان.

ساختار نظام جهانی اسلام

تحقق ایده جهانی شدن اسلام و قوام آن بر پایه مبانی فکری و فلسفی، منوط به ارکان و ساختاری مناسب است که برخی از آنها عبارتند از:

حاکمیت خداوند سبحان: حاکمیت بر جهان هستی، تنها از آن خداست، در واقع، اراده الهی بر سراسر گیتی حاکم، و ادامه هستی به مدد و فیض او وابسته است. به بیان دیگر، جهان و تمامی ارکان و عناصرش در ید قدرت لایزال الهی قرار دارد و هم اوست که انسان را بر سرنوشت خویش حاکم کرده و اداره جامعه بشری را به وی سپرده است. یعنی این که، خداوند سبحان، حاکمیت خویش در تدبیر جامعه را به انسان وا گذاشته که آن نیز، تجلی اراده خداست. در حقیقت، حاکمیت خدا بر روی زمین به دست رهبر برگزیده الهی صورت می گیرد که خود او نیز، از سوی امت به جایگاه و منصب رهبری دست یافته است. در چنین نظامی، عقلانیت، معنویت و عدالت، جامعه را به جهانی در مسیر کمال تبدیل می کند.

امامت و رهبری: مهم ترین ویژگی امامت و رهبری در ساختار نظام جهانی اسلام، برگزیده الهی بودن است. مولای متقیان، علی بن ابی طالب (ع) در این باره فرمود:

و خَلَفَ فَيَكُم مَا خَلَفَتِ الْأَنْبِيَاءُ فِي أُمَمِهَا، إِذْ لَمْ يَتْرُكُوهُمْ هَمَلًا، بَغَيْرِ طَرِيقٍ وَاضِحٍ، وَلَا عِلْمٍ قَائِمٍ. 30  
او نیز چون پیامبران امتهای دیرین برای شما میراثی گذاشت، زیرا که ایشان امت خود را وانگذازدند، مگر به رهنمون راهی روشن و نشانه‌های معین. 31

به علاوه، امامت و رهبری از ویژگیهای دیگری برخوردار است. از جمله: مرکز وحدت و یک پارچگی، زعامت معنوی و سیاسی، اساس و پایه فعالیت بشریت، هسته مرکزی نظم اجتماعی، مشروعیت بیعت مردم، اسوه فردی و جمعی.

همچنین، رهبری و امامت در نظام جهانی اسلام، محور و قطب ایدئولوژیک به شمار می رود. همان گونه که علی (ع) فرمود:

أَمَّا وَاللَّهِ لَقَدْ تَقَمَّصَهَا ابْنُ أَبِي قَحَافَةَ وَ إِنَّهُ لَيَعْلَمُ أَنَّ مُحَلِّيَّ مِنْهَا مُحَلِّ الْقُطْبِ مِنَ الرَّحَى، يَنْحَدِرُ عَنِّي السَّيْلُ، وَلَا يَرْقِي إِلَيَّ الطَّيْرُ. 32

آگاه باشید! به خدا سوگند که فلان (ابابکر) خلافت را چون جامه ای بر تن کرد و قطعا می دانست که جایگاه من نسبت به حکومت اسلامی آنان چونان محور است در رابطه با آسیاب.

امت واحده: انسانها در نظام جهانی اسلام، در دوران بلوغ و شکوفایی عقلی و معنوی قرار دارند، و به مرحله والای تعالی رسیده اند، و بالفعل از ارزشهای واقعی انسانی برخوردارند. جامعه جهانی اسلامی، جامعه ای همگون و متکامل است، و در آن، استعدادها و ارزشهای انسانی شکوفا می گردد. نیازهای اساسی فطری برآورده می شود، از همه ابزارها برای تحقق صلح و عدالت بهره می گیرند. و به این دلایل است که خداوند در قرآن می فرماید:

وَ إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَ أَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ. 33

و این امت شما، امت واحدی است و من پروردگار شما هستم؛ پس، از مخالفت فرمان من بپرهیزید.

قانون واحد: حدیث ثقلین، گویای آن است که راز دست یابی به سعادت دنیوی و اخروی، پیروی از قانون خوب (کتاب الله) و مجری خوب (اهل بیت) است. اگرچه، جامعه بشری از نقصان قانون رنج برده است، ولی رنج فقدان مجریان صالح، همواره، عمیق تر بوده است. در تهیه قانونی که در جامعه جهانی اسلام حاکمیت می یابد، عقل که قادر به ترسیم حدود و تعیین همه جانبه مسائل انسان نیست، دخالتی ندارد. این قانون، قانون شرع است که از سوی خداوندی که به همه نیازهای انسانی آگاهی دارد، نازل شده است. و از این رو، همه جانبه است و

کاملاً با فطرت انسانها سازگار است. در دوره تحقق حکومت جهانی اسلام، قانون تمام و کمال (کامل) اسلام یا در حقیقت، سیستم حقوقی اسلام به اجرا در می آید، که همه در برابر آن یکسان اند، و برای هر شخصی به اندازه توان و استعداد، حقوقی و وظایفی تعیین شده است.

### ویژگی های جهانی شدن اسلامی

ویژگیهای نظام جهانی اسلام یا مختصات جهانی شدن اسلامی، با هیچ نظام دیگر قابل مقایسه نیست. در این نظام، جهانی بر پایه معنویت، عقلانیت، انسانیت، عدالت، امنیت، و . . شکل می گیرد، و از این رو، جامعه ای است کامل و متعالی. اینک برخی از این ویژگیها را مرور می کنیم:

عدالت: عدالت در نظام جهانی اسلام، فراگیر، گسترده و عمیق است. و به این جهت، جهانی شدن اسلامی، به تاریخ سراسر ظلم و جور جهان پایان می دهد، به ریشه کنی ستمها و تبعیضها از جامعه بشری می پردازد و یک نظام اجتماعی برپایه مساوات و برابری را حکمفرما می کند. احادیث زیادی به موضوع عدالت در جامعه جهانی اسلام پرداخته اند. ابو سعید خدری - از محدثان اهل سنت - از پیامبر (ص) چنین نقل می کند:

أَبَشْرُكُمْ بِالْمَهْدِي يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا كَمَا مَلَأَتْ جُورًا وَ ظُلْمًا يَرْضَى عَنْهُ سَكَّانُ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ يَقْسِمُ الْمَالَ صَحَاحًا. فَقَالَ رَجُلٌ: مَا مَعْنَى صَحَاحًا؟ قَالَ: بِالسُّوْيَةِ بَيْنَ النَّاسِ وَ يَمْلَأُ قُلُوبَ أُمَّةٍ مُحَمَّدٌ غَنًى وَ يَسْعَهُمْ عَدْلُهُ. . . 34.

شما را به ظهور مهدی (ع) بشارت می دهم که زمین را پر از عدالت می کند، همان گونه که از جور و ستم پر شده بود. ساکنان آسمانها و زمین از او راضی می شوند و اموال و ثروتها را طور صحیح تقسیم می کند. کسی پرسید: معنای تقسیم صحیح ثروت چیست؟ فرمود: به طور مساوی در میان مردم. (سپس فرمود:) و دلهای پیروان محمد را از بی نیازی پر می کند و عدالتش همه را فرا می گیرد.

علی عقبه از پدرش چنین نقل می کند:

إِذَا قَامَ الْقَائِمُ، حَكَمَ بِالْعَدْلِ، وَارْتَفَعَ الْجُورُ فِي أَيْامِهِ، وَ أَمِنَتْ بِهِ السَّبِيلُ، وَ أَخْرَجَتِ الْأَرْضُ بَرَكَاتَهَا، وَ رَدَّ كُلُّ حَقٍّ إِلَى أَهْلِهِ. . . وَ لَا يَجِدُ الرَّجُلُ مِنْكُمْ يَوْمَئِذٍ مَوْضِعًا لَصَدَقَتِهِ وَ لَا لِبَرِّهِ لَشُمُولِ الْغَنَى جَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ. 35.

هنگامی که قائم قیام کند؛ بر اساس عدالت حکم کند، و ظلم و جور در دوران او برچیده می شود و راهها در پرتو وجودش امن و امان می گردد، و زمین برکاتش را خارج می سازد، و هر حقی به صاحبش می رسد. . . و کسی موردی را برای انفاق و صدقه و کمک مالی نمی یابد؛ زیرا همه مؤمنان بی نیاز و غنی خواهند شد.

و در روایتی دیگر آمده است:

يَمْلَأُ اللَّهُ بِهِ الْأَرْضَ عَدْلًا وَ قِسْطًا بَعْدَ مَا مَلَأَتْ ظُلْمًا وَ جُورًا. 35

خداوند به وسیله او (حضرت مهدی) زمین را پر از عدل و داد می کند؛ پس از آن که از جور و ستم پر شده باشد. پیشرفت: اطلاعات و صنعت در دوره حکومت جهانی امام عصر (ع) به آخرین درجه تکامل خود می رسد؛ به بیان دیگر، در این دوران، هم توسعه علمی و هم توسعه اقتصادی به صورت همه جانبه اتفاق می افتد. از این رو، تمام علوم برای دست یابی به حداکثر پیشرفت و تولیدات به کار می افتد. احادیثی بر این موضوع اشاره دارند که از جمله می توان به موارد زیر اشاره کرد:

امام صادق (ع) فرمود:

الْعِلْمُ سَبْعَةٌ وَ عَشْرُونَ حَرْفًا فَجَمَعَ مَا جَاءَتْ بِهِ الرِّسَالُ حُرَفَانِ، فَلَمْ يَعْرِفِ النَّاسُ حَتَّى الْيَوْمِ غَيْرَ الْحُرَفَيْنِ، فَإِذَا قَامَ قَائِمُنَا أَخْرَجَ الْخَمْسَةَ وَ الْعَشْرِينَ حَرْفًا فَبَشَّرْنَا فِي النَّاسِ وَ ضَمَّ إِلَيْهَا الْحُرَفَيْنِ، حَتَّى يَبْتَثَّا سَبْعَةَ وَ عَشْرِينَ حَرْفًا.

علم و دانش بیست و هفت حرف است، تمام آنچه پیامبران الهی برای مردم آورده اند، دو حرف بیش نبود و مردم تاکنون جز آن دو حرف را نشناخته اند، اما هنگامی که قائم ما قیام کند بیست و پنج حرف (شعبه و شاخه علم) دیگر را آشکار و در میان مردم منتشر می سازد، و این دو حرف موجود را هم به آن ضمیمه می کند تا بیست و هفت حرف کامل و منتشر شود.

در روایت دیگری می خوانیم:

إِنَّه بيلغ سلطانه المشرق و المغرب و تظهر له الكنوز و لايبقي في الأرض خراب إلاّ يعمره. 38  
حکومت او، مشرق و غرب جهان را فراخواهد گرفت و گنجینه های زمین برای او ظاهر می شود و در سراسر جهان جای ویرانی باقی نخواهد ماند مگر آن را آباد خواهد ساخت.

امام باقر (ع) نیز فرمود:

إذا قام قائمنا وضع يده على روس العباد فجمع بها عقولهم و كملت بها أحلامهم. 39  
هنگامی که قائم ما قیام کند دستش را بر سربندگان گذارد و خردهای آنان را گرد آورد و رشدشان را تکمیل گرداند. معنویت: معنویت در حکومت جهانی آخرالزمان (عج) در حد اعلی است. در روایتی اوصاف یاران آن حضرت چنین آمده است:

رجال لاينامون الليل لهم دوى فى صلاتهم كدوى النحل يبيتون قياما على أطرافهم. 40  
مردانی که شبها نمی خوابند، در نمازشان چنان اهتمامی و تضرعی دارند که انگار زنبوران عسل در کندو وزوز می کنند، شب را با نگرهبانی دادن پیرامون خود به صبح می رسانند. امنیت: در یک حکومت ایده آل، امنیت شرط توسعه و لازمه پرداختن به معنویت است. در حدیثی امنیت عصر ظهور چنین توصیف شده است:

حتى تمشى المرأة بين العراق إلى الشام لاتضع قدميها إلاّ على النبات و على رأسها زينتها لا يهيجها سبع و لاتخافه. 41

راهها (امن می شود چندان که) زن از عراق تا شام برود و پای خود را جز بر روی گیاه نگذارد. جواهراتش را بر سرش بگذارد هیچ درنده ای او را به هیجان و ترس نیفکند و او نیز از هیچ درنده ای نترسد.

رضایت: امام مهدی (ع) آن گونه بر جهان حکومت می کنند که «یرضى بخلافته السماوات و الأرض»؛ آسمان و زمین، توأما از خلافت او اظهار رضایت و خشنودی می کنند. حکومت او حکومتی است که «يحبّه أهل السموات و الارض»؛ اهل زمین و آسمان از آن خوششان می آید و آن را دوست دارند و حکومتی است که «نتیجه و برکات آن برای همه، حتی مردگان، فرج و گشایش است.» 42

برکت: خدا به واسطه صالحانی که حکومت جهانی را در دست دارند، برکت را بر آنان ارزانی می کند. در حدیث می خوانیم:

يتمسحون بسرج الإمام تطلبون بذلك البركة يحقّون به. 43

به زین اسب امام دست می ساینند تا برکت یابند.

اطاعت: اطاعت از امام زمان (عج) در حکومت جهانی اش، خالص و کامل است. در حدیث آمده است:

و يقونه بأنفسهم فى الحروب و يكفونه ما يريد فيهم. 44

با جانشان امام را در جنگها یاری می کنند و هر دستوری بدیشان بدهد، انجامش می دهند.

ابزارهای جهانی شدن اسلامی

نظام جهانی اسلام، برای تحقق خویش، نخست به اصل دعوت و هدایت عمومی و سپس در مواجهه با انسانهای لجوج به جهاد فی سبیل الله متکی است زیرا:

1. اصل دعوت و هدایت: قرآن در این باره می فرماید:

ما أرسلناك إلا كافة للناس بشيرا و نذيرا. 45

ما تو را جز برای بشارت و بیم دادن همه مردم نفرستادیم.

و نیز اضافه می کند:

قل يا أيها الناس إني رسول الله إليكم جميعا. 46

بگو: ای مردم من فرستاده خدا به سوی همه شما هستم.

همچنین، پیامبر گرامی اسلام (ص) رسالت خود را دعوت و هدایت تمامی مردم دانست و فرمود:

... فإني رسول الله إلى الناس كافة لأنذر من كان حيا و يحق القول على الكافرين. 47

من پیامبر خدا بر تمامی بشریت هستم، وظیفه دارم زنده ها را انذار کنم و هشدار دهم و فرمان عذاب بر کافران مسلم گردد.

دعوت و هدایت اسلامی بر پایه صلح و دوستی قرار دارد؛ زیرا همانگونه که راغب اصفهانی در مفردات می نویسد:

الصلح تختص بإزالة النفاق بين الناس.

صلح به زدودن کدورت از میان مردم اختصاص دارد و به زدودن آن کمک می کند.

خداوند سبحان هم به پیامبر دستور می دهد که چنانچه دشمن تو از در مسالمت وارد شد، تو نیز با او موافقت کن:

و إن جنحوا للسلم فاجنح لها. 48

اگر تمایل به صلح نشان دهند، تو نیز از در صلح درآی.

2. اصل جهاد و دفاع: اگر دعوت اسلام مؤثر نیفتاد، و انسانهای لجوج به مقابله با اسلام برخاستند، و یا این که کسانی که دعوت را پذیرفتند، با خطر مواجه شوند، آن گاه اسلام بر جهاد یا دفاع تأکید می ورزد. به آیاتی در این باره توجه کنید:

1. يا أيها النبي جاهد الكفار و المنافقين و اغلظ عليهم و مأوئهم جهنم و بئس المصير. 49

ای پیامبر! با کافران و منافقان جهاد کن و بر آنها سخت بگیر! جایگاهشان جهنم است و چه بد سرنوشتی دارند!

2. وقاتلوا في سبيل الله الذين يقاتلونكم و لا تعتدوا إن الله لا يحب المعتدين. 50

و در راه خدا با کسانی که با شما می جنگند، نبرد کنید و از حد تجاوز نکنید، که خدا تعدی کنندگان را دوست نمی دارد.

3. و اقتلوههم حيث ثقتهموهم و أخرجوهم من حيث أخرجوكم و الفتنة أشد من القتل و لا تقتلوههم عند

المسجد الحرام حتى يقاتلوكم فيه فإن قاتلوكم فاقتلوهم كذلك جزاء الكافرين. 51

و آنها (بت پرستانی را که از هیچ گونه جنایتی ابا ندارند) هر کجا یافتید؛ به قتل برسانید! و از آن جا که شما را بیرون کردند (مکه)، آنها را بیرون کنید و فتنه (و بت پرستی) از کشتار هم بدتر است و با آنها در مسجدالحرام (در منطقه حرم) جنگ نکنید مگر این که در آن جا با شما بجنگند. پس اگر (در آنجا) با شما پیکار کردند، آنها را به قتل



پی نوشت ها :

- 1 . حسام الدین، واعظ (استاد دانشگاه لیدز انگلستان)، جهانی شدن جهان اسلام و سیاست های جهانی، منبع: [http:// WWW. corporatewatch. org](http://WWW.corporatewatch.org)
- 2 . فرانسیس فوکویاما، «اسلام و جهان مدرن»، ترجمه سعید کوشا، مجله آفتاب، شماره 14 (فروردین 1381) ص 74.
- 3 . سوره قصص (28)، آیه 5 و 6.
- 4 . ترجمه این آیه و آیات بعدی از ترجمه فارسی قرآن اثر آیت الله ناصر مکارم شیرازی اخذ شده است.
- 5 . جمعی از سخنرانان، گفتمان مهدویت (سخنرانی گفتمان اول و دوم) (قم: بوستان کتاب، 1381) ص 32. (سخنرانی آیت الله محمدهادی معرفت تحت عنوان امام مهدی (عج) در قرآن)
- 6 . سوره حجر (15)، آیه 38 - 36.
- 7 . جمعی از سخنرانان، همان، ص 72 (سخنرانی آیت الله هاشمی رفسنجانی تحت عنوان حکومت واحد جهانی)
- 8 . سوره توبه (9)، آیه 33.
- 9 . عبد علی بن جمعه العروسی الحویزی (الشیخ الحویزی) تفسیر نورالثقلین، ج 3 (قم: علمیه، بی تا) ص 507.
10. سوره انبیاء (21)، آیه 105.
11. جمعی از سخنرانان، همان، ص 104 و 37 (سخنرانی آیت الله معرفت و سخنرانی آیت الله محمد واعظ زاده خراسانی تحت عنوان امام مهدی (عج) در قرآن، سنت و تاریخ).
12. سوره نور (24)، آیه 55.
13. جمعی از سخنرانان، همان، ص 38. (سخنرانی آیت الله معرفت).
14. محمدباقر مجلسی، بحارلأنوار، ج 51 (بیروت: دارلمعرفه، 304) ص 71، ج 12.
15. جمعی از سخنرانان، همان، ص 78. (سخنرانی علامه مرتضی عسگری تحت عنوان امام مهدی (عج) در احادیث اهل سنت).
16. سبط این جوزی، تذکرة خواص الامه (لبنان: مؤسسه اهل البیت (ع)، 1406) ص 377.
17. جمعی از سخنرانان، همان، ص 89. (سخنرانی علامه عسگری)
18. یحیی بن الحسن بن الحسین الاسدی الربعی الحلی (ابن بطریق) العمده (قم: مؤسسه الامام الصادق (ع)، 1412) ص 433.
19. جمعی از سخنرانان، همان، ص 90. (سخنرانی علامه عسگری).
20. الربعی الحلی (ابن بطریق) همان، ص 434.
21. جمعی از سخنرانان، همان، ص 91 (سخنرانی علامه عسگری).
22. همان، ص 92.
23. سوره صافات (37)، آیه 34.
24. سوره نحل (16)، آیه 2.

25. سوره مؤمنون (23)، آیه 115.
26. سوره بقره (2)، آیه 163.
27. سوره روم (30)، آیه 30.
28. سوره اسراء (17)، آیه 71.
29. این قاعده که از آیه شریفه «ولن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلاً» (سوره نساء (4) آیه 141) گرفته شده هرگونه سلطه اقتصادی، سیاسی و فرهنگی کافران بر مسلمانان را نفی می کند.
30. نهج البلاغه، خطبه اوّل.
31. ترجمه این عبارت نهج البلاغه و عبارت های دیگر، از ترجمه محمد فولادوند انتخاب شده است.
32. نهج البلاغه، خطبه 3.
33. سوره مؤمنون (23)، آیه 52.
34. مؤمن بن حسن مؤمن الشبلنجی، نورالابصار فی مناقب آل بیت النبی المختار (بیروت: الدار العالیه، 405) ص 200.
35. لطف الله الصافی الگلپایگانی، منتخب الاثر (قم: منشورات مکتبه الصدر، 1372) ص 170.
36. ابو علی فضل بن حسن طبرسی، اعلام الوری (بیروت: دارالمعرفه، بی تا) ص 98.
37. محمدباقر مجلسی، همان، ج 52. ص 336.
38. محمدبن علی الصبان، اسعاف الراغبین، باب دوم (لبنان: بیروت، 1398) ص 141-140.
39. محمدباقر مجلسی، همان، ص 328.
40. همان، ص 307.
41. الصافی الگلپایگانی، همان، ص 474.
42. محمد محمدی ری شهری، میزان الحکمه، ج 1 (قم: دارالحديث، 1416) ص 187.
43. همان.
44. همان.
45. سوره سبأ (34)، آیه 28.
46. سوره اعراف (7)، آیه 158.
47. علی احمدی میانجی، مکاتیب الرسول، مکاتیب الرسول (بیروت، دارالمهاجر، بی تا) ص 90.
48. سوره انفال (8)، آیه 61.
49. سوره توبه (9)، آیه 73.
50. سوره بقره (2)، آیه 19.
51. همان، آیه 191.